

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Petra Šebka a soudkyně Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **D. O.**, zastoupeného advokátem JUDr. Ing. Miroslavem Noskem, Havlíčkova 690, Tábor, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 1. 2021, čj. 54 Ad 7/2020 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalobci **s e v r a c í** zaplacený soudní poplatek ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám žalobcova zástupce advokáta JUDr. Ing. Miroslava Noska do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 2. 2020 čj. X, změnila svoje rozhodnutí ze dne 15. 1. 2019, čj. X, a rozhodla, že žalobci od 17. 12. 2018 náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Změnu svého rozhodnutí žalovaná uskutečnila pod vlivem rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 12. 2019, čj. 54 Ad 12/2019 - 38, který zrušil předchozí rozhodnutí žalované ve věci žalobcova invalidního důchodu. Krajský soud nechal zpracovat u posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích posudek ze dne 2. 12. 2019, podle něhož došlo k poklesu žalobcovy pracovní schopnosti na 50 % a žalobce tak je od 17. 12. 2018 invalidním pro invaliditu druhého stupně.

[2] Proti tomu podal žalobce námitky, které žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 4. 2020, čj. X, zamítla. Vyšla při tom právě z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích ze dne 2. 12. 2019, který jednoznačně stanovil datum vzniku žalobcovy invalidity i její stupeň.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu. V řízení o žalobě si krajský soud vyžádal nový posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích ze dne 18. 11. 2020, který stanovil procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce na 50 % a počátek vzniku invalidity druhého stupně na 17. 12. 2018. Posudková komise tak dospěla ke shodnému závěru jako ve svém předchozím posudku ze dne 2. 12. 2019, na který také odkázala. Podle krajského soudu disponovala posudková komise veškerou doloženou lékařskou dokumentací a její posudek je úplný, objektivní a dostačující, a to jak ve vztahu ke stupni invalidity, tak k datu jejího vzniku. Žalobce žalobní námitky více nekonkretizoval ani k výzvě soudu a krajský soud žalobu zamítl.

II. Kasační řízení

[4] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítá v ní, že krajský soud nesprávně a nedostatečně posoudil otázku vzniku jeho invalidity. Stěžovatel souhlasí s tím, že mu náleží důchod pro invaliditu druhého stupně, nesouhlasí však s datem jejího vzniku. Podle jeho názoru z lékařských zpráv, které předkládá, vyplývá, že jeho pracovní schopnost poklesla na 50 % již mnohem dříve; dne 20. 12. 1994 (po operaci na neurologii) nebo dne 5. 2. 1999 (kdy se mu stala autonehoda), nejpozději dne 18. 6. 1999, jak plyne z lékařské zprávy z téhož dne. Stěžovatel zdůraznil, že stejnou práci se stejnými obtížemi vykonával i před tvrzeným datem vzniku invalidity. Poukázal také na další zdravotní neduhy, kterými trpí (má bolesti rukou, nohou, ramen a kyčlí, pociťuje brnění dolních končetin, nevydrží dlouho stát ani sedět a má závratě), a na možnost zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti v případě, že příčinou dlouhodobého zdravotního stavu je více zdravotních postižení. Stěžovatel tedy navrhuje, aby NSS rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že svoje rozhodnutí i rozsudek krajského soudu považuje za správné a zákonné. Poukázala také na to, že v žalobě stěžovatel konkrétními námitkami nepochybnil datum vzniku invalidity.

III. Právní hodnocení

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Spor je o to, zda se stěžovatel stal invalidním pro invaliditu druhého stupně dříve než dne 17. 12. 2018.

[8] Posouzení otázky vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Ve správním řízení o dávce podmíněné zdravotním stavem posuzuje zdravotní stav Česká správa sociálního zabezpečení [§ 5 písm. i) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení]. Postup při posuzování zdravotního stavu podrobně upravuje § 8 téhož zákona, který ukládá okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ) vypracovat posudek o tom, zda zdravotní stav žadatele o dávku odůvodňuje její poskytnutí (§ 8 odst. 7). Při posuzování invalidity vychází OSSZ zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly OSSZ, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy.

pokračování

[9] Ani v řízení před správním soudem si soud nemůže učinit úsudek o zdravotním stavu a pracovní schopnosti účastníka řízení sám. K posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů pro účely soudního přezkumného řízení ve věcech důchodového pojištění zřizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí jako své orgány posudkové komise. Ty jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Postup posudkového orgánu předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz (§ 77 odst. 2 s. ř. s.); jelikož je však posudek posudkové komise v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, je kladen zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost (srov. např. rozsudky NSS ze dne 25. 11. 2003, čj. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS; ze dne 11. 10. 2013, čj. 4 Ads 42/2013 - 43; či ze dne 8. 7. 2015, čj. 10 Ads 116/2014 - 46). V případě potřeby (zpravidla nejsou-li posudky posudkových komisí v souladu) může soud uložit zpracování posudku též znalci z oboru posudkového lékařství.

[10] Úkolem krajského soudu a nyní NSS je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku posudkové komise zřejmé, že byl stěžovatelův stav komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, čj. 2 Ads 17/2017 - 15).

[11] V daném případě si krajský soud v řízení o žalobě vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích. Posudková komise posoudila zdravotní stav stěžovatele na základě předložené zdravotní dokumentace a setrvala na závěru, který zaujala v předchozím posudku ze dne 2. 12. 2019, tj. že stěžovatel je od 17. 12. 2018 invalidním pro invaliditu druhého stupně. V posudku ze dne 2. 12. 2019 komise uzavřela, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti stěžovatele je páteřová dysfunkce; stěžovatel má polytopní bolesti převážně krční a bederní páteře. Nové posudkově významné skutečnosti přineslo vyšetření EMG provedené v roce 2019, kterým byla objektivizována chronická kořenová léze L5 vlevo středního stupně. Datum vzniku invalidity druhého stupně bylo proto stanoveno právě v souvislosti s tímto nálezem na 17. 12. 2018. Posudková komise hodnotila zdravotní stav stěžovatele i ve vztahu k operaci v roce 1994 a k autonehodě a následné operaci v roce 1999. S ohledem na progresi nálezů na zobrazovacím vyšetření i na EMG i s ohledem na vývoj nálezů, komise využila horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti 40 % a zohlednila maximální možné zvýšení o 10 % na celkových 50 %.

[12] NSS souhlasí s krajským soudem, že stěžovatelova žaloba byla poměrně stručná a nekonkrétní. Lze z ní však dovodit nesouhlas stěžovatele s rozhodnutím žalované i důvody tohoto nesouhlasu. Pokud totiž stěžovatel v žalobě zmiňoval operaci v roce 1994 a autonehodu a následnou operaci v roce 1999, které dle jeho názoru „zůstaly opakovaně bez povšimnutí posudkového lékaře“, lze dovodit, že nesouhlasí i se stanoveným datem invalidity. Krajský soud tedy postupoval správně, pokud žalobu věcně projednal, i když stěžovatel ve stanovené lhůtě žalobu nedoplnil. Správně také vyšel při svém rozhodování z posudku posudkové komise.

[13] NSS ve shodě s krajským soudem považuje závěry posudku za objektivní, jednoznačné, přesvědčivé a dostatečně odůvodněné. Posudková komise se vyjádřila ke všem zdravotním obtížím, které stěžovatel v průběhu správného i soudního řízení tvrdil (včetně operací v letech 1994 a 1999 a autonehody a komplikací s tím spojených). Posudek se také vyjadřuje k datu vzniku invalidity druhého stupně a srozumitelně a přesvědčivě ho vysvětluje. Nelze tedy stěžovateli přisvědčit, že jeho invalidita druhého stupně vznikla již dříve (v roce 1994 nejpozději v roce

1999). NSS je ostatně z úřední činnosti známo, že již v roce 2011 stěžovatel neúspěšně žádal o změnu výše invalidního důchodu (domáhal se právě invalidity druhého stupně). Jeho žaloba i kasační stížnost byly zamítnuty (rozsudek NSS ze dne 22. 11. 2012, čj. 6 Ads 113/2012 - 4) a mj. právě operace v letech 1994 a 1999 a následky autonehody v roce 1999 byly posuzovány.

[14] Namítal-li stěžovatel v kasační stížnosti, že žalovaný měl zohlednit též jeho další zdravotní neduhy a lékařské zprávy, které je měly potvrzovat, tak tím se NSS zabývat nemohl. Tuto námitku totiž stěžovatel uplatnil poprvé až v kasační stížnosti; jde tedy o nový důvod. NSS však v řízení o kasační stížnosti nemá znovu komplexně hodnotit skutkový stav a nalézat právo mezi stranami; naopak jeho úkolem je přezkoumat rozhodnutí správního soudu a zhodnotit, zda se dostatečně a správně vypořádal se všemi žalobními námitkami. NSS se tedy nezabývá správním řízením a hmotněprávními úvahami správních orgánů přímo, ale jen zprostředkovaně; obsah a rozsah kasačních námitek je tak přímo podmíněn obsahem a rozsahem námitek žalobních. O tom svědčí i pravidlo o nepřipustných nových kasačních důvodech (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Podle něj stěžovatel nemůže v kasační stížnosti uplatňovat jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení o správní žalobě, i když je uplatnit mohl. Takové námitky jsou nepřipustné (srov. např. rozsudky NSS ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 34/2004 - 49, č. 419/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 21. 1. 2021, čj. 10 As 103/2019 - 76, bod 23). Jelikož stěžovatel mohl tuto novou námitku uplatnit již v řízení před krajským soudem, avšak neučinil tak, jedná se nyní o nepřipustnou námitku.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] NSS stěžovatelovým námitkám nepřisvědčil, a kasační stížnost proto zamítl. Tím soud nijak nezlehčuje stěžovatelovy zdravotní obtíže ani nezpochybňuje fakt, že jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý. V průběhu správního řízení ani v řízení před krajským soudem se však neprokázalo, že by invalidní důchod druhého stupně vznikl dříve než 17. 12. 2018.

[16] Stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná úspěšná sice byla, právo na náhradu nákladů řízení však nemá (§ 120, § 60 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost, přestože k tomu s ohledem na charakter věci nebyl povinen [§ 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]; NSS proto rozhodl o vrácení zaplaceného poplatku (§ 10 odst. 1 tohoto zákona).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu